

zemědělský zpravodaj

Moderní trendy zemědělství

4

ČERVENEC 2018

Zemědělský svaz
České republiky

TECHNIKA

*Dokonalé ovládání
traktoru*

PUBLICISTIKA

*Nesouhlas s návrhem
rozpočtu*

ROSTLINNÁ VÝROBA

Vodní eroze

VAŠI SPECIALISTÉ NA ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ A DOTACE

ČLEN OK HOLDING

Mánesova 3014/16
612 00 Brno
www.okgroup.cz

OK GROUP poskytuje kompletní servis v oblasti pojištění zemědělských, průmyslových a podnikatelských rizik, občanského pojištění, pojištění obecního majetku, risk managementu a finančních služeb.

ZABEZPEČÍME VÁM POJIŠTĚNÍ

- plodin
- hospodářských zvířat
- lesních porostů
- zemědělské techniky
- majetku
- odpovědnosti a další

ODBORNĚ KVALIFIKOVANÝ TÝM VÁM ZAJISTÍ

- analýzu stávajícího stavu pojistné ochrany a pojistných rizik
- zpracování nabídek pojistné ochrany od více pojišťovatelů
- doporučení nejvhodnější nabídky pro klienta
- jednání s pojišťovatelí u specifických produktů
- zpracování pojistných smluv a jejich správu
- asistenci při vyřizování a likvidaci pojistných událostí
- asistenci při vyřizování dotací zemědělského pojištění a jiné

ČLEN OK HOLDING

Rudolfovská tř. 202/88
370 01 České Budějovice
www.agroteam.cz

Poradenské společnosti uskupení OK HOLDING – Agroteam CZ a DOTin nabízí kompletní poradenský servis od formulace investičního záměru až po vyplacení dotačních prostředků na účet žadatele.

PŘÍJEM ŽÁDOSTÍ
ŘÍJEN 2018

ZMĚNY PRAVIDEL OPROTI MINULÉMU
PROGRAMOVÉMU OBDOBÍ!!!

MODERNIZACE ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ

- žadatelem je zemědělský podnikatel
- dotace 40–60%
- stavby a technologie v živočišné výrobě – výstavba a rekonstrukce ustájovacích prostor, skladovacích prostor pro krmiva a/nebo steliva, pořízení technologií pro živočišnou výrobu
- stavby a technologie v rostlinné výrobě – výstavba a rekonstrukce staveb pro skladování a sklizeň produktů rostlinné produkce (kromě obilovin a olejnin) včetně technologií

ZPRACOVÁNÍ A UVÁDĚNÍ NA TRH ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ

- žadatelem mohou být zemědělské podniky, zpracovatelské podniky a výrobci pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků
- dotace až 40 %
- podpora investic do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh, např. investice do zařízení pro výrobu potravin a krmiv, pro finální úpravu, balení a značení produktů, do skladování; investice související s uváděním produktů na trh, a to včetně výstavby a rekonstrukcí budov a vybavení prodejen

VYUŽIJTE MOŽNOSTI ČERPÁNÍ DOTACÍ V PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA!

ČLEN OK HOLDING

Žižkova tř. 309/12
370 01 České Budějovice
www.dotin.cz

POZVÁNKA NA VÝSTAVU ZEMĚ ŽIVITELKA

Ve dnech **od 23. do 28. srpna 2018**
se uskuteční **45. ročník výstavy Země Živitelka**
na Výstavišti České Budějovice.

Společnosti Agroteam CZ, DOTin a OK GROUP Vás srdečně zvou na semináře, které proběhnou v pavilonu Z:
24. 8. 2018 od 9 do 13 h DOTin – Chcete získat dotaci z PRV? „Ted’ anebo nikdy“
27. 8. 2018 od 9 do 12 h Agroteam CZ – Den společnosti Agroteam CZ

Těšíme se na setkání s Vámi!

Úvodní slovo

Evropská unie podobně jako jiné rozvinuté i méně rozvinuté země celého světa podporuje své zemědělství. Původním záměrem bylo zajistit dostatek potravin pro zdecimovanou evropskou společnost po druhé světové válce. Proto dotace byly přímo svázané s produkcí a pomáhaly zvyšovat zemědělskou produkci.

S postupem doby se původní model podpory produkce ukázal neefektivní. Ovšem z rozjetého vaku se těžko vystupuje, zvláště když ostatní státy přistoupily k podobné podpoře svých zemědělců. Tak došlo ke změnám, jejichž účelem bylo odpoutat podporu zemědělství od produkce a zajistit kvalitní a bezpečné potraviny. Začaly se zavádět minimální standardy, které musí každý evropský zemědělec plnit. A těmito standardy byla a je podmíněna podpora zemědělství.

Kvůli těmto standardům se zemědělská produkce v prostoru Evropské unie značně prodražuje. Evropští zemědělci musejí plnit řadu nařízení a podmínek, o jejichž existenci světová konkurence nemá ani zdání. Příkladem může být například pohoda zvířat. Zatímco naši zemědělci musejí splňovat množství parametrů týkajících se ustájení, výživy a zdravotní péče o zvířata, které se dají vyjádřit sumou dosahující téměř sta eur na tunu, mimoevropské zemědělci se s podobnými dodatečnými náklady nesetkávají. Evropské maso nebo mléko tak stojí podstatně více než třeba jihoamerické. A podobné zvýšené náklady nalezneme i v rostlinných komoditách. Není se tak možné divit, že evropské náklady a potažmo i ceny jsou podstatně vyšší, než světové. U našich západních sousedů, v Německu, proběhlo šetření, které tyto dodatečné náklady vyčíslilo

na 350 euro na každý hektar, bez ohledu na velikost farmy. Lze předpokládat, že náklady v naší republice budou velice podobné. A v budoucích podmínkách tyto náklady ještě vzrostou, protože standardem se stávají dosud dobrovolná opatření, ovšem bez zvýšené kompenzace.

Možná namítnete, že podnikatelé v jiných oborech musejí také plnit množství směrnic a nařízení, zákoník práce, a množství dalších, které jim prodražují výrobu. Ale tato nařízení a směrnice musejí dodržovat i zemědělci.

Psal jsem o zvýšených nákladech za plnění standardů. A v nastavení těchto standardů je situace přesně opačná. Zatímco se uvažuje o omezení maximální částky pro velké zemědělce, pro skutečně malé, často označované jako kovozemědělci, tyto standardy neplatí. Takže nemusejí dodržovat minimální osevni postup, nemusejí plnit ozelenění a řadu dalších podmínek. A potom se

dostáváme k paradoxu, že velkým zemědělcům je vyčítán vysoký podíl řepky, která je mimochodem zlepšující plodinou, ačkoli podnik o velikosti tři tisíce hektarů oseje řepkou desetinu výměry. V pořádku se ale jeví, když stovka třicetihektarových hospodářů zcela v souladu s podmínkou tříhonného systému oseje řepkou po deseti hektarech, tedy plnou třetinu výměry a na zbylé výměře pěstuje ozimou pšenici a jarní ječmen.

Již nyní je úhrada zvýšených výdajů nastavena tak, že velké zemědělské farmy dostávají menší podporu. V absolutních číslech sice dostanou větší sumu, ale přepočteno na hektar je tomu naopak. A další omezení nebo dokonce zastavení podpory znamená jejich likvidaci. Možná o to ve skutečnosti jde.

Vladimír PÍCHA

OBSAH

publicistika

6 Nesouhlas s návrhem rozpočtu

rozhovor

10 Ohrožená živočišná výroba

ekonomika

14 Ceny rostlinných komodit ve světě

rostlinná výroba

18 Vodní eroze

právní okénko

21 Užívání pozemku po pozemkových úpravách

21 Fotografování a GDPR

technika

22 Dokonalé ovládání traktoru

Zemědělský zpravodaj

Vydavatel: Zemědělský svaz České republiky, Hybernská 38, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 226 211 000

e-mail: info@zscr.cz

www.zscr.cz

Odpovědný redaktor: ing. Vladimír Pícha

Tel.: +420 603 532 136

e-mail: picha@zscr.cz

Řešení absurdní situace?

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR (KZPS) chce změnit stávající absurdní situaci, kdy řidič z Ukrajiny může na našem území bez problémů řídit nákladní auto, nikoliv ale traktor. Současná legislativa totiž neumožňuje automatické uznávání ukrajinského řidičského průkazu na skupinu T.

KZPS proto navrhuje, aby držitelé ŘP C a C1 mohli automaticky řídit i traktor. Změna by se týkala také českých řidičů, kteří v současnosti řidičským oprávněním C a C1 disponují. Jednoduchá úprava v legislativě by tak usnadnila příchod pracovníků do zemědělství a napomohla řešit problém nedostatku zaměstnanců, kterých je podle propočtů KZPS v tomto odvětví potřeba až 5 000.

„Jediná průchozí možnost, jak změnit

stávající nevyhovující stav a pomoci podnikatelům v zemědělství, je novelizace zákona o pozemních komunikacích, konkrétně vyhlášky týkající se řidičských průkazů a registru řidičů. Tímto krokem odstraníme jednu z mnoha absurdit našeho právního řádu. KZPS a Zemědělský svaz ČR bojují za zaměstnavatele a podnikatele v zemědělství, kteří čelí, podobně jako celý podnikatelský sektor, nedostatku pracovníků,“ říká prezident KZPS Jan Wiesner. „Uvědomujeme si, že změna legislativy zabere nějaký čas. Bohužel jinou reálnou cestu, jak situaci změnit, jsme ani po důkladné analýze nenašli. Zaměstnavatelé tuto změnu podporují. Zaměstnanci si stejně prozkouší, nepustí je na stroj za 5 až 10 milionů korun, aniž by se přesvědčili, že jej dokáže skutečně ovládat,“ doplňuje Jan Wiesner.

Ohrožená živočišná výroba

Nárůsty agrárních dovozů (společně s nízkým zpeněžováním živočišných komodit) znamenají omezování tuzemské živočišné výroby. Zlepšování poměrů v agrárním zahraničním obchodě se neudrželo a záporné agrární saldo v r. 2017 opět přesáhlo úroveň mínus 30 mld. Kč, což je o 7,7 mld. Kč vyšší, než v roce 2016. Průměrné záporné agrární saldo za uplynulých dvacet let bylo zhruba -25 mld. Kč. Situace se nezlepšuje.

„K vlastní újmě ve velkém dovážíme to, co jsme schopni kvalitně vyrobit doma a realizovat tuzemský potenciál. Dlouhodobě vyvážíme suroviny a dovážíme výrobky s vyšší přidanou hodnotou a to v první řadě maso,“ říká Pýcha. Více než 50 % záporného agrárního salda ČR je tvořeno vysokým záporným saldem u masa. Agrární saldo letos „zachraňuje“ nezahuštěné mléko s nejvyšším kladným saldem ve výši 2,7 mld. Kč, dále obilí, u kterého bylo za první čtyři měsíce kladné saldo ve výši 2,5 mld. Kč a živá zvířata, kde bylo kladné saldo 2,2 mld. Kč.

Současné stavy skotu a krav, prasat i prasnic jsou nižší než v r. 1926. K nejvyššímu propadu v období duben 2018 oproti konci roku 1989 došlo u stavů prasat i prasnic, následují stavy skotu a krav. K nejvyššímu propadu stavů v období duben 2018 oproti roku 2004 (vstup do EU) došlo rovněž u stavů prasat i prasnic, následují stavy dojníc, které se snížily na 83 % původního stavu z roku 2004. Stavy dojníc (365 tis. kusů) se v ČR dostaly na historické minimum. „Většina živočišné výroby u nás je soustředěna ve středních a větších podnicích právnických osob a útoky na velké podniky do budoucna vyvolají další úbytky živočišné výroby v ČR,“ říká Pýcha. „V posledním období opět zesílil bruselský tlak na jednu z velkých komparativních výhod našeho zemědělství a to na velké podniky, což je většina členské základny našeho svazu,“ dodal.

V souvislosti s útlumem živočišné výroby v ČR se mění zemědělská struktura. Vzniká převis rostlinné produkce nad živočišnou. Podniky omezují pěstování krmných plodin. V souvislosti s útlumem živočišné výroby také ubývá vnos statkových hnojiv do půdy. Přitom jejich vliv na obnovu a rozvoj půdních vlastností je nezastupitelný.

K tomu všemu tu je slabší vyjednávací pozice z důvodu nižší míry integrace prvovýrobců do odbytových/marketingových organizací. Přetrvávat bude agrární dovoz do ČR leckdy za dumpingové ceny, které nejsou adekvátně kontrolovány a nejsou zde vyjasněné kompetence. Záporné agrární saldo za letošní rok pravděpodobně přesáhne mínus 30 mld. Kč a většinu z toho bude komodita maso. Podnikatelské podmínky v letošním roce budou zřejmě o něco náročnější než vloni a bude obtížné udržet obdobnou výši zisku.

(red)

České zemědělství se v současné době potýká s nedostatkem pracovníků. Výrazným bonusem navrhované změny proto také bude, že nositel ŘP skupiny C, C1 by automaticky získal ŘP skupiny T. Navrhovaná změna v legislativě by tak umožnila například řidičům kamiónů a nákladních automobilů, aby v předdůchodovém nebo důchodovém věku mohli využít své zkušenosti, a hlavně praktické dovednosti v některém zemědělském podniku. Ze zjištění ZS ČR vyplývá, že by změna v legislativě měla pozitivní vliv hlavně na české zaměstnance a umožnila by zaměstnat i více cizinců, pokud by mohli řídit traktor. „Naši analýzu, včetně konkrétních čísel, jsme předali Ministerstvu dopravy, které s námi po celou dobu velmi dobře komunikovalo a poskytlo nám potřebnou součinnost. Věříme, že nyní již navržené změně v legislativě nic nebrání,“ uzavírá Jan Ulrich, ředitel ZS ČR.

(red)

50 let s vámi

Letos si připomínáme 50 let od založení Zemědělského svazu ČR, který je přímou následnickou organizací Svazu družstevních rolníků. Tento svaz vznikl v červenci roku 1968 na jednání v Nitře na Slovensku za tehdejšího společenského uvolnění v období po tzv. Pražském jaru, kdy probíhala pozvolná liberální reforma. Svaz poté pokračoval v období tzv. normalizace dál a po roce 1989 s novými názvy až do dnešního Zemědělského svazu ČR.

Zemědělský svaz České republiky je dnes organizací zaměstnavatelů – podnikatelů v zemědělství. Je dobrovolným, nezávislým, nevládním a nepolitickým sdružením právnických a fyzických osob – zemědělských obchodních společností, zemědělských družstev, odbytových družstev a společností, zemědělců a dalších podnikatelů, jejichž podnikání je především zaměřeno na zemědělství, pěstitelství, chovatelství a služby.

Předmětem činnosti Svazu je obhajovat a prosazovat zájmy svých členů v oblasti produkce, odbytu a zhodnocování zemědělské produkce, usilovat o rozvoj zemědělství a venkova, pomáhat svým členům v rozvoji jejich podnikatelských aktivit a za tím účelem jim poskytovat služby, poradenský servis a vzdělávání v oblasti hospodářské, ekonomické, podnikatelské, obchodní, právní a sociální.

(red)

Zemědělci učí zemědělce

Velký význam v ochraně půdy před erozí mají půdoochranné technologie. Díky projektu Demonstrační farmy se zemědělci vzájemně vzdělávají a získávají zkušenosti z jiných zemědělských podniků. Družstvo Pooslaví v Nové Vsi připravilo sérii seminářů s praktickými ukázkami přímo na poli.

Při pěstování kukuřice je velmi účinné setí meziplodin. V zemědělském družstvu Pooslaví v Nové Vsi používají technologie setí kukuřice do vymrzlé meziplodiny. „V našem případě jsme použili jako meziplodinu hořčici. Než se zasela, tak proběhlo hluboké prokypření půdy, v srpnu loňského roku jsme pak do půdního bloku zaseli právě zmiňovanou hořčici,“ vysvětluje přímo na poli agronom Leoš Chalupa zemědělcům, kteří se účastní projektu demonstračních farem. „Na jaře dalšího roku jsme pole před zasetím ošetřili herbicidem, aby plevel nezadusil zasetou kukuřici. Po týdně jsme kukuřici zaseli, dá se říci

do mulče, který zbyl po vymrzlé meziplodině, tedy hořčici.“ Měsíc po zasetí však nepršelo. Kukuřice vzešla, ale není v dostatečné výšce.

Pole, na které se v rámci semináře, přijeli zemědělci z okolí podívat, se nachází nad Oslavany. Je ve svahu a směřuje k obci. „Jsme si vědomi, že pod polem se nachází infrastruktura obce a že tu hrozí smyv ornice a stečení vody z pole do obce. Proto jsme půdní blok rozdělili na dvě části. V té spodní máme řepku, která má dobré protierozní vlastnosti. A protože také potřebujeme někam zasadit kukuřici, rozhodli jsme se pro vrchní část tohoto pole. S tím, že použijeme technologii zasetí do vymrzlé meziplodiny,“ vysvětlil kolegům zemědělcům ředitel zemědělského podniku Pooslaví Lukáš Jurečka.

Další metodou, kterou představili na semináři zemědělcům, je přerušení odtokových linií. Pásky jiných plodin totiž zabírají erozi. Na polích u Nové Vsi použili zemědělci pás jařiny, tedy jarního ječ-

Náklady rostou, ceny stagnují

Dle pravidelných statistik, které provádí Zemědělský svaz ČR, je zřejmé, že posledních cca 20 let prodávají zemědělci své produkty za relativně stále stejnou respektive nižší cenu, ačkoliv vstupy rostou. Na nízkou cenu tlačí prostřednictvím zpracovatelů obchodní řetězce, ale také vysoký agrární dovoz. Zemědělský svaz upozorňuje, že zhoršující vliv na finální výsledky zemědělství dlouhodobě mají podhodnocené ceny, které s výjimkou řepky neodpovídají míře evropského standardu.

Sucho opět škodí

Na zemědělskou výrobu stále více působí relativně teplé a suché počasí. Dle studie, kterou si nechal zhotovit Státní pozemkový úřad, je v ČR ohrožena suchem zhruba polovina zemědělské půdy. Mezi nejvíce zasažené patří oblasti ve srážkovém stínu na jižní Moravě, ve středních a severních Čechách: mj. Znojensko, Břeclavsko, Hodonínsko, Třebíčsko, Rakovnicko, Litoměřicko, Žatecko a Lounsko. Dosavadní vývoj naznačuje, že letošní sucho a škody v zemědělství budou ještě větší než vloni. Průměrná teplota za duben a květen 2018 byla v ČR nejvyšší od počátku měření, což je od

Zpeněžování zemědělských komodit se nelepší z dlouhodobého ani z krátkodobého hlediska. Z jednotlivých článků agrobiznisu mají dlouhodobě nejpočetnější dynamiku ceny zemědělců, která je hluboko pod mírou inflace. „Zemědělci omezují pěstování řady tradičních plodin, protože tyto na trhu postrádají adekvátní zpeněžení,“ poukazuje na nepříznivou situaci předseda svazu Martin Pýcha. „Faktem je, že řadu komodit zemědělci zpeněžují za nižší ceny než před 10-20 lety,“ dodal.

(red)

mene, na jiném místě zase ozim, tedy ozimé žito. „Naše zkušenost ukazuje, že ječmen pro přerušení odtokových linií nezafungoval. Osvědčily se nám ozimy,“ shrnul poznatky přímo z terénu Lukáš Jurečka.

V Nové Vsi připravují pro zájemce z řad zemědělců další praktické semináře zaměřené na technologie pěstování erozně nebezpečných plodin. Uskuteční se 18. července, 15. srpna a 13. září.

Eva FRUHWIRTOVÁ

Telegraficky

- Politická frakce Evropského Parlamentu Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice (GUE/NGL, Českou republiku v této frakci zastupují europoslanci K. Konečná, J. Kohlíček a J. Maštálka) zveřejnila vlastní Manifest týkající se legislativních návrhů pro Společnou zemědělskou politiku, které Komise předložila dne 01/06/2018. GUE/NGL v Manifestu odmítá snižování rozpočtu SZP a podporuje posílení podpor vázaných na produkci s cílem podpořit specifická odvětví. GUE/NGL dále podpořila posílení plateb malým zemědělcům, ale i zavedení povinného zastropování přímých plateb.

- Společné výzkumné středisko Evropské komise (JRC) v červnu zveřejnilo výhled týkající se situace na trhu se zemědělskými plodinami, a to v souvislosti s nedostatkem vody a suchem v některých členských státech EU. Podle JRC vlivem nedostatku vody v období mezi 01/05/2018 a 22/06/2018 zejména ve Skotsku, Norsku, Švédsku, Finsku, Francii, Belgii, Německu, Dánsku, Polsku a Rusku dojde v roce 2018 k poklesu výnosů obilovin a olejnin, postižena by měla být hlavně produkce kukuřice, slunečnice a řepky.

- Polsko požádalo Evropskou Komisi o povolení použití neonikotinoidů pro cukrovou řepu. Jako důvod uvedlo, že rostlina není medonosná a nekvete před sklizní, použití látky tedy není rizikem pro včely ani jiné opylovače. Komise se k žádosti zatím nevyjádřila.

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) vydal na konci června zprávu o vyhodnocení výjimečných povolení udělených pro použití neonikotinoidů některým členským státům EU (BG, EE, FI, HU, LV, LT a RO) v roce 2017. Podle EFSA byla všechna povolení udělena oprávněně.

Nesouhlas s návrhem rozpočtu

Před měsícem Evropská komise zveřejnila návrh budoucího rozpočtu Společné zemědělské politiky po roce 2020 a návrh nových pravidel této politiky. Zemědělský svaz (ZS) ČR vnímá tento návrh jako špatný, protože neodpovídá odlišným podmínkám v jednotlivých zemích a mohl by výrazně poškodit strukturu českého zemědělství i jeho konkurenceschopnost v rámci společného prostoru Evropské unie.

Zemědělský svaz ČR ve spolupráci s Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů a nevládní evropskou zemědělskou organizací COPA-COGECA uspořádal 20. června mezinárodní odbornou konferenci s cílem sjednotit nesouhlasná stanoviska českých zemědělců proti tomuto návrhu Evropské komise.

Ve svém úvodním projevu předseda ZS ČR Martin Pýcha zdůraznil, že nejvíce českým zemědělcům vadí návrh na povinné zastupování přímých plateb, protože to bude mít přímé negativní dopady do živočišné výroby a potažmo i do samotného životního prostředí i na samotný vzhled české krajiny. Konstatoval, že Evropská komise nemá studii dopadů těchto opatření na zemědělskou výrobu i na životní prostředí. V podstatě se dá říci i na život lidí na venkově. Dále upozornil, že již řadu let se rozpočet na SZP snižuje a přitom nároky na zemědělce rostou. Tato navrhovaná opatření se

u nás dotknou cca 2800 – 2900 zemědělských podniků. „Chápeme, že Evropská unie chce ušetřit, ale nesmí to být na úkor českých zemědělců,“ prohlásil předseda Zemědělského svazu ČR. Poté přešel k otázce zjednodušení SZP, jak požaduje EK, kdy k tomu uvedl, že pro Komisi je to zjednodušení, ale pro české zemědělce je to mnohem komplikovanější. Navíc, návrh na větší flexibilitu SZP, by mohl, podle Martina Pýchy, vést i k tomu, že Společná zemědělská politika se rozpadne na 27 národních zemědělských politik, což není dobré, protože by se to mohlo projevit i v posunu k vícerychlostní Evropě. V této návaznosti podotkl, že v současné době je jedinou možnou cestou jít směrem k orientaci na chytré, neboli precizní zemědělství.

Deset bodů

Předseda Odborového svazu pracovníků zemědělství a výživy – Asociace samostatných odborů Bohumír Dufek,

který je zároveň členem Evropského hospodářského a sociálního výboru, tedy poradního orgánu Evropské komise, ve svém vystoupení připomněl, že české zemědělství je pod tlakem dovozu potravin z ciziny prostřednictvím supermarketů a hypermarketů zahraničních obchodních řetězců. Konstatoval, že tyto zahraniční výrobky nabízejí našim zákazníkům za ceny, které jsou nižší, než jsou náklady na jejich výrobu. Uvedl, že je to mimo jiné i důsledek skrytých dotací, které farmáři v řadě zemí původní EU 15 od svých vlád dostávají. V této souvislosti Bohumír Dufek zformuloval odmítavé stanovisko českých zemědělců do deseti bodů, které by naši zástupci nevládních zemědělských organizací při obhajobě českých zájmů měli prosazovat.

Za prvé, neměli bychom dovolit, začal Bohumír Dufek citovat těchto deset bodů, aby přímé platby byly zastupovány v neprospěch České republiky. Za druhé je zapotřebí snížit administrativní zatížení dotací. Za třetí nedopustit financování prvního pilíře z národních rozpočtů. Za čtvrté zajistit, aby v rámci Evropy existovala integrovaná zemědělská politika. To znamená nepřevážet vyrobené potraviny

přes celou Evropu, ale spotřebovat je v té zemi, kde byly vyrobeny. Vždyť výrobu potravin jsme v EU definovali jako modlu, která přináší zisk. Za páté v rámci celé EU je zapotřebí vyjádřit či vyčíslit hodnotu potravinářských výrobků z hlediska jejich kvality, složení potravin a posouzení úrovně jejich obalů. Za šesté, pokud jde o ráz české krajiny, soustředit se na opatření, jak udržet vodu v krajině. Za sedmé se zaměřit na koncentraci výroby, na její provázanost s produktivitou práce. Konkrétně to znamená podporu logistiky prodeje, a to především prostřednictvím velkých odbytových družstev, jako je tomu například při výrobě a prodeji mléka. Vždyť jednotlivci budou mít stále častěji problémy při odbytu svých výrobků. Odbytová družstva jsou

řešením, jak dobře prodat své výrobky. Ukazují to zkušenosti z vyspělých západoevropských zemí. Za osmé veřejně vyjádřit nesouhlas s případným zastupováním velkých farem v rámci EU, jak je uvedeno v návrhu EK. Ekonomika podnikání v zemědělství ukazuje, že podpora malých, rodinných farem nepomůže do budoucna ekonomicky těmto farmám přežít v jejich souboji s velkými výrobci. Za deváté dále podporovat vzdělávání zemědělců v nových zemích střední a východní Evropy. Za desáté podpořit učňovské školství v zemědělství. Bohumír Dufek poukázal na to, že střední zemědělské školy byly před několika lety předány do majetku krajů, přičemž mnohým z nich, kvůli nedostatku učňů, hrozí likvidace. Do roku 2020 by se to mělo napravit.

Názory odborníků působících v Bruselu

V rámci dopoledního programu konference dále vystoupili pracovníci generálního ředitelství Evropské komise pro zemědělství a rozvoj venkova Pavel Povolný a Petr Lapka, kteří hovořili o svých zkušenostech a poznatcích z jejich činnosti v Bruselu. Účastníkům konference mj. vysvětlili, že na návrh

EK na rozpočet SZP po roce 2020, je zapotřebí pohlížet jako na součást celého rámce rozpočtu Evropské unie. Dále se věnovali konkrétním posouzením některých částí návrhu EK a jejich případným dopadům pro české zemědělství.

Stanovisko COPA-COGECA

Poté se ujal slova Paolo GOUVEIA, hlavní poradce pro politiku COPA COGECA, neboli zastřešujícího sdružení nevládních zemědělských organizací „sedmadvacítky“. Paolo Gouveia vyjádřil znepokojení této organizace nad návrhem rozpočtu SZP po roce 2020. Přítomným posluchačům objasnil hlavní problematiku body návrhu rozpočtu nové SZP na léta 2021-2027, který předpokládá snížení celkové rozpočtu SZP o 5 % v současných cenách a snížení o 3,9 % pro přímé platby (také v současných cenách). Konstatoval, že alokace pro zemědělství v rámci EU se snižuje z 37,6 % pro roky 2014-2020 na 28,5 % pro roky 2021-2027.

Upozornil na negativní dopady principu zjednodušení SZP, jak požaduje EK. Poukázal na implementaci ekologických schémat, kdy vytvoření dobrých environmentálních podmínek může být složitější, přičemž mohou pro zemědělce vzniknout další vícenáklady. Navíc hrozí nebezpečí, že „ztratíme Společnou zemědělskou politiku EU, kdy každý stát bude mít vlastní strategický plán. Zemědělci budou dělat více pro životní prostředí a dostávat za to méně peněz,“ uvedl. Podle něho jedi-

né pozitivum spočívá v tom, že lze lépe a účinněji využívat například satelitní technologie.

Pokud jde o racionalizaci, mohou vzniknout mezi jednotlivými státy v EU velké rozdíly. Členské státy budou odpovědné za řadu záležitostí, které dosud byly v režii EU. Takže půjde například o definici, kdo je skutečný zemědělec a další otázky, které se týkají nové zelené architektury apod. Zároveň upozornil, že na zemědělce jsou v současnosti kladeny vyšší nároky než dříve. Současně s tím hrozí, že budou vytvořeny velké rozdíly mezi jednotlivými státy EU, pokud jde o přesun prostředků z prvního do druhého pilíře, což zjistíme až při schvalování strategických plánů jednotlivých zemí.

Zdůraznil, že organizace COPA-COGECA je proti snižování rozdílů v přímých platbách, protože v současnosti je vše svázáno s dalším vývojem v EU, ať již jde o dopad brexitu či jiné otázky. V této souvislosti uvedl, že současná Evropská komise posuzuje novou Společnou zemědělskou politiku po roce 2020, tedy v době, kdy v květnu 2019 dojde k novým volbám do Evropského parlamentu, a tudíž i následnému sestavování nové Evropské komise. Přičemž obě instituce mohou mít odlišný názor na předkládaný návrh rozpočtu SZP po roce 2020. Takže to je téma pro všechny představitele členských

států EU, aby s touto možností počítali.

Propočty varují

Dalším řečníkem byl Luc VERNET z organizace Farm Europe, která se zabývá různými propočty dopadů nové SZP na farmáře jednotlivých zemí EU, který upozornil, že proces schválení návrhu rozpočtu SZP po roce 2020 bude chvíli trvat, než se dostane do závěrečného stádia. Uvedl, že proces schvalování návrhu rozpočtu do značné míry souvisí s politickými rozhodnutími. Určitě se v tom projeví brexit, jak se s tím vyrovná velká Británie a celá EU. Vždyť jde o posouzení úrovně obchodu, situace na trzích, zkrátka je zapotřebí udělat ana-

lyzu, jak se to vše ukáže v obchodních vztazích. Podle předloženého návrhu EK budou jednotlivé členské státy EU nuceny ustanovit svoji vlastní strategii, v nichž se projeví rozdílné ambice těchto států.

V současnosti, konstatoval Luc Vernet, se ministři zemědělství jednotlivých států EU soustřeďují na otázky, jak bude vypadat rozpočet SZP, místo aby se více zaměřili nad obsahem Společné zemědělské politiky, neboť předložené návrhy jsou pro řadové zemědělce mnohdy nesrozumitelné. Přitom před námi leží revoluce v zemědělství, ať již jde o robotizaci či automatizaci, nebo i řešení vztahových otázek, jako

je pozice zemědělců jednoho státu vůči celé EU apod. Zatím tyto návrhy, které byly předloženy k diskusi, vypa- dají na to, že každá členská země EU bude bojovat sama za sebe, místo aby celá EU jednotně bojovala o své místo na světových trzích, a to proti rostoucí konkurenci dalších zemí.

Shoda názorů

Martin Hlaváček, poradce konsorcia nevládních organizací, ve svém vystoupení doporučil přítomným členům konference se podívat na podstatu návrhu EK rozpočtu SZP po roce 2020. Tedy, zhodnotit, jaký dopad na naše zemědělce uvedený návrh EK představuje, ať již jde o přímé platby či program rozvoje venkova, případně další náležitosti. Konstatoval, že jsme v pozici, kdy je

a sociálním výboru, zatímco Evropský výbor regionů byl zatím mimo nás.

Na to navázal prezident Agrární komory ČR Zdeněk Jandajsek, který uvedl, že právě české zástupce v Evropském výboru regionů se pokusil ovlivnit tím, že oslovil Asociaci krajů, tedy hejtmany a další krajské činitele, s tím, že jim vysvětlil potřebu hájit zájmy českých zemědělců i v tomto dalším evropském fóru, které je poradním orgánem Evropské komise. V této návaznosti konstatoval, že v rámci EU soutěží jednotliví zemědělci a farmáři z jednotlivých zemí mezi sebou, ačkoliv situace ve světě spíše vyžaduje, aby celá Evropa soutěžila s konkurencí v ostatních částech světa, tudíž s USA, Čínou a dalšími zeměmi.

zapotřebí v Bruselu začít vyjednávat, ať již jde o samotnou Evropskou komisi či Evropský parlament, potenciálně i další organizace sídlící v Bruselu. Upozornil, že v souvislosti s připravovanými volbami do Evropského parlamentu v květnu 2019 to nebude pro naše zástupce zemědělských nevládních organizací, i zástupce českých vládních orgánů, jednoduché období. V této souvislosti uvedl, že se českým zástupcům podařilo získat určité pozice v Evropském hospodářském

Poté konkrétně rozebral jednotlivé části návrhu EK a k jednotlivým částem sdělil své výhrady a myšlenky.

Za Ministerstvo zemědělství ČR se slova ujala Kateřina Bělinová, ředitelka odboru přímých plateb, která zopakovala čísla a údaje svých předřečníků s tím, že to komentovala z hlediska zájmů České republiky prostřednictvím ministerstva zemědělství.

Po ní vystoupil Svatopluk Müller, jednatel společnosti Zemagro, s.r.o., z Hodonínska. Hovořil o svých praktických zkušenostech s podnikáním v zemědělství, kdy popsal různé těžkosti, které je v průběhu minulých let čekali a s nimiž se vyrovnali. Ve svém vystoupení zásadně odmítl princip zastropování velkých farem.

V závěrečné diskusi se jednotliví účastníci konference dotazovali přítomných činitelů Zemědělského svazu ČR a dalších zemědělských organizací, jak mají konkrétně řešit své problémy, na které v rámci podnikání jejich zemědělských podniků narážejí. Během této závěrečné diskuse si účastníci konference vyslechli i diskusní příspěvek představitele slovenských zemědělců, který se vyjádřil v tom smyslu, že na Slovensku je situace mezi zemědělci obdobná, a že čeští a slovenští zemědělci by měli vyvinout úsilí, aby česká a slovenská vláda postupovaly při obhajobě zájmů našich zemědělců v Bruselu jednotně.

Text Miroslav SVOBODA

Foto Jindřich MOTYKA

Každý měsíc porce exkluzivních informací

Máte zájem o pravidelný odběr Zemědělského zpravodaje?

Najdete jej na: www.zscr.cz/zpravodaj

Chcete dostávat elektronickou verzi mailem?

Napište nám na: zpravodaj@zscr.cz

Ohrožená živočišná výroba

Na společném zasedání ve Větrném Jeníkově se sešel koncem června výbor a kontrolní komise Zemědělského svazu ČR. Zasedání se neslo v duchu zveřejněného návrhu budoucí podoby společné zemědělské politiky Evropské unie a příprav na celostátní konferenci ZSČR.

Předsedovi Zemědělského svazu ČR ing. Martinu Pýchovi jsme položili několik otázek.

Zemědělský svaz je významnou zaměstnavatelskou organizací. Jaká je situace s pracovníky v zemědělství?

Realita je taková, že ze zemědělství ve střednědobém horizontu odejde zhruba třetina pracovníků do důchodu a je problém získat náhradu, když vhodní lidé chybějí prakticky ve všech odvětvích ekonomiky. Za posledních 20 let se počet pracovníků v zemědělství starších šedesáti let zhruba zdvojnásobil. V zemědělství ČR podíl pracovníků nad 45 let přesahuje 60 %. Přitom v celé ekonomice ČR tento podíl činí 40 %. I v zemědělství budeme muset zvyšovat mzdy, aby nám ze zemědělství lidé neodcházel za lukrativnějšími nabídkami. Ve výši mezd v zemědělství nás v roce 2017 i 2016 předběhli i na Slovensku. Situace v ekonomice zemědělství ale není jednoduchá – mimoce nová úhrada formou podpor a dotací se zvyšovat nebude, naopak se sníží,

a naše hlavní forma úhrady - ceny za řadu rozhodujících komodit s výjimkou řepky máme nižší než před deseti či dvaceti lety. Jedním z hlavních zaměstnavatelských problémů v ekonomice celé ČR je i všeobecný nedostatek pracovníků. Dle Hospodářské komory v naší ekonomice zůstává na 300 tisíc neobsazených pracovních míst. Dle komory je to ještě více, než jak oficiálně uvádějí Úřady práce. A k tomu tu jsou problémy se zaměstnáváním pracovníků ze zahraničí. Nejen Zemědělský svaz, také Hospodářská komora volá po usnadnění podmínek pro zaměstnávání cizinců v ČR.

Problémem je neuznávání řídicího oprávnění skupiny T, které znesnadňuje zaměstnávání pracovníků z Ukrajiny. Podařilo se najít řešení?

Tuto absurditu a nelogičnost, v jejímž důsledku zkušený traktorista cizinec u nás traktor řídit nemůže a která řadě zemědělských podnikatelů ztěžuje a komplikuje život, jsem avizoval a vy-

světloval již mnohokrát. Faktem zůstává, že tyto zaměstnance potřebujeme, stát a vláda pro umožnění jejich příchodu vymýšlí a přijímá nejrůznější projekty a opatření a následně se naráží na podobné zábrany. Proto se náš svaz snaží iniciovat rozumná řešení. Naši žádosti o osobní jednání s cílem najít cestu, jak z toho ven, ministr dopravy nevyhověl. Proto jsme problém otevřeli v rámci KZPS, která se k tomu postavila velmi aktivně. Z její iniciativy se dne 23. dubna uskutečnilo na ministerstvu dopravy jednání Pracovního týmu RHSD pro dopravu a DI, následně byla zahájena diskuse s CEBRE a europoslanci ve vazbě na příslušnou Směrnici EP a Rady a vyhodnocují se zkušenosti z Polska a Maďarska v této věci. Bohužel toto vše zatím nepřineslo žádný konkrétní výsledek. Náš svaz však bude vývoj aktivně sledovat.

Evropská komise zveřejnila návrh na změnu společné zemědělské politiky.

Agrární komisař unie Phil Hogan uvádí, že se chce ve věci reformy SZP pro období 2021 až 2027 zasadit o to, aby zemědělci měli politickou podporu z centra unie, ale zároveň upozorňuje, že nebude možné uspokojit všechny. Jas-

né je, že finanční politika je v posledních letech považována za nadřazenou vůči politice zemědělské. Výslednicí je to, že celkové finanční prostředky do zemědělství budou na nové období nižší. Dle údajů Komise by mělo dojít k poklesu rozpočtu pro SZP o cca pět procent, rozpočet pro přímé platby by měl ve většině členských států klesnout o necelá čtyři procenta. Celkový rozpočet pro SZP EU by měl činit 365 mld. EUR, přičemž 286 mld. EUR by mělo být vyčleněno na I. pilíř a 79 mld. na II. pilíř SZP. Komisař pro rozpočet a lidské zdroje Günther Oettinger v souvislosti se SZP uvádí, že má v plánu podpořit povinné zastropování na všechny přímé platby s cílem přesunout část financí vyplácených velkým zemědělcům směrem k zemědělcům malým. Platby by mohly být povinně snižovány od zhruba 200 hektarů. Za negativní lze vyhodnotit to, že ačkoliv svět směřuje k větším podnikatelským celkům a koncentrace se zvyšuje ve sférách produkce i obchodu, představitelé Evropské unie nadále chtějí malé farmy a to včetně omezení finanční podpory větším zemědělským podnikům. Bruselem prosazovaná degressivita a následné zastropování přímých plateb ve výši od 60 000 EUR/rok by ale dle ministra Milka znamenalo snížení přímých plateb jako hlavního

dotacího nástroje pro zemědělství pro ČR téměř o 25 %, což jsou ztráty v řádu miliard korun.

Jsou tyto návrhy přijatelné?

Zemědělský svaz legislativní návrhy Evropské komise pro SZP obsahující povinné zastropování přímých plateb, degressivitu přímých plateb a snížení dobrovolných plateb vázaných na produkci podrobil a podrobuje kritice. Evropská komise navrhuje povinné zastropování přímých plateb na úrovni 100 000 EUR, přičemž stropovány by měly být kumulativně všechny platby v I. pilíři. To, co zatím Brusel k SZP EU předložil, je zatím v podobě návrhu a může to ještě změnit. Zatím to je předmětem kritiky i na Slovensku: Slovenské ministerstvo zemědělství podrobilo kritice mimo jiné to, že v SZP EU chybí avizované zjednodušení a že přináší více povinností a méně peněz. ZS ČR na nejrůznějších úrovních rovněž předložil a předkládá svůj nesouhlas, například v květnu zaslal dopisy eurokomisaři Hoganovi i premiérovi Babišovi. Většina nevládních organizací zastoupených v poradním sboru ministra zemědělství Milka se na svém setkání dohodla, že by bylo účelné svolat schůzku agrárních stavovských organizací s premiérem a společně deklarovat požadavky do ví-

celetého finančního rámce. Nakonec to ale dopadlo jinak. Sami jsme museli obhajovat pozici, a podpořit tak postoj MZe, zemědělské politiky ve víceletém finančním rámci. Jednali jsme jak na úřadu vlády, tak ministryni financí Schillerovou a nakonec jsme vznesli i náš požadavek na tripartitu. Výsledek je nakonec pozitivní a v oficiální pozici ČR deklaruje stejnou důležitost jak pro kohezní, tak zemědělskou politiku tj. vč. požadavku na rozpočet.

V čem vidíte největší rizika?

Jako největší riziko vnímáme záměr pokračovat ve vícerychlostní agrární politice, v nerovných podmínkách pro různé členské země i pro různé podnikatelské formy na trhu, nastavení zastropování podpor dle počtu hektarů v zemědělském podniku, které může vyvolat další propad živočišné výroby. Jde o to, že větší podniky právnických osob v konkrétních podmínkách ČR zajišťují naprostou většinu živočišné výroby. Dlouhodobě podporujeme to, aby členské země měly srovnatelné výchozí podmínky pro podnikání v zemědělství. Na to silně v posledním období apelují i země Visegrádské čtyřky. Jsme i pro větší stabilitu podnikatelských podmínek, aby zemědělci mohli lépe plánovat své platby a podnikatelské záměry. Požadujeme zjednodušení pravidel

SZP EU, vyjasnění portfolia národních podpor napříč spektrem členských států, odstranění zpoždění ve výplatách podpor, zrušení pokut vyplývajících z následků neúměrné složitosti administrace podpor. Považujeme za správné například to, že zemědělci, kteří investovali do ŽV v rámci PRV, nebudou trestáni za snížení stavů hospodářských zvířat pod úroveň závazků vyplývajících z podmínek dotace, pokud k tomu budou přinuceni ekonomickými realitami. Na svazu se dlouhodobě zasazujeme o to, aby se produkční rozměr zemědělství v ČR udržel, a to včetně živočišné výroby, abychom udrželi naši komparativní výhodu spočívající ve velkých zemědělských podnicích. Je nejvyšší čas. Ve velkém dovážíme maso, masné i mléčné výrobky a mezinárodní komparace potvrzují, že v úrovni živočišné produkce připadající na hektar či na jednoho obyvatele jsme na jednom

z posledních míst v EU. Sousední Německo má oproti nám daleko vyšší potravinnou soběstačnost, resp. je nad mírou strategické soběstačnosti; má téměř třikrát vyšší živočišnou produkci na hektar. A k tomu v nové SZP EU zřejmě dostane více podpor, protože má tu „správnou“ tzn. menší velikost zemědělských podniků.

Nejsme v těchto názorech v Evropě osamoceni?

Zemědělská organizace Farm Europe téměř ihned po zveřejnění návrhu uvedla, že navrhovaný pokles v běžných cenách znamená pokles až 15 % ve stálých cenách. Přestože komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Phil Hogan zprávu Farm Europe zkritizoval, k podobnému výsledku dospěly i další nevládní organizace. Výbor Evropského parlamentu pro rozpočet následně potvrdil varování některých zemědělských a ekonomických organizací neboť i pod-

le něj by měl být celkový rozpočet pro SZP krácen o více než 15 %, přičemž obálka pro přímé platby by měla klesnout o 11,65 %, obálka určená pro programy rozvoje venkova pak o 27,11 %. Návrh na navýšení odvodů do rozpočtu EU na 1,114 % HNP okamžitě odmítlo Holandsko a Švédsko. Naproti tomu Braniborský ministr zemědělství Jörg Vogelsänger (DE) navýšení členského příspěvku DE podpořil. Z následující diskuse posléze vyplývá, že zatímco zejména mezi novými členskými státy EU je navrhovaný pokles rozpočtu kritizován, některé staré členské státy, zejména Nizozemí, Dánsko a Finsko, ale plánované krácení podporují. Proti krácení rozpočtu pro SZP se postavila i Francie. Ta navíc nyní dává dohromady skupinu zemí, které se postaví proti krácení rozpočtu na SZP a ČR se do této skupiny prostřednictvím předchozího ministra Milka zapojila. Největší evropská zemědělská organizace Copa a Cogeca odmítla v návaznosti na zveřejnění legislativních návrhů pro Víceletý finanční rámec krácení rozpočtu pro Společnou zemědělskou politiku. Prezident Copa Joachim Rukwied zdůraznil, že příjem zemědělců je již nyní o 40 % nižší než průměrné mzdy v ostatních sektorech v EU, přičemž ale zemědělci poskytují vysoce kvalitní potraviny, a navíc jsou povinni plnit závazky spojené s ochranou životního prostředí a klimatu. Podle Rukwieda tedy navrhované škrtky v rozpočtu ohrozí nejen živobytí zemědělců a rozvoj venkovského prostředí, ale i plnění environmentálních závazků EU. Proti krácení rozpočtu se postavila i Evropská rada mladých zemědělců.

Máme za sebou první polovinu roku. Jak odhadujete letošní výsledky zemědělství?

Lze předpokládat, že ceny zemědělců za rok 2018 budou nižší než loni. K tomu tu je slabší vyjednávací pozice z důvodu nižší míry integrace prvovýrobů do marketingových organizací. Přetrvávat bude agrární dovoz do ČR leckdy za dumpingové ceny, které nejsou adekvátně kontrolovány a nejsou zde vyjasněné kompetence ministerstva průmyslu a obchodu, zemědělství, financí a Úřadu pro kontrolu hospodářské soutěže. Záporné agrární saldo za letošní rok pravděpodobně přesáhne 30 miliard korun a většinu z toho bude tvořit komodita maso. Podnikatelské podmínky v letošním roce budou zřejmě o něco náročnější než loni a bude obtížné udržet obdobnou výši zisku. Jednak je od letoška vyšší minimální mzda, jednak se nebyvale zvyšují mzdy a odchody zaměstnanců za lepšími výdělky. K růstu nákladů podnikatelských subjektů přispějí i zvyšující se ceny PHM. ČNB pravděpodobně v létě navýší úrokové sazby a dojde tak ke zdražení úvěrů pro firmy. Mzdy a inflace se zvyšují a ekonomika ČR se přehřívá. Dle Hospodářské komory na základě modelu České spořitelny letos vzrostou mzdy v průměru o 8,6 % a nad 8 % budou i v příštím roce. Při posuzování ekonomiky zemědělství bychom měli mít stále na zřeteli, že zemědělství má svá specifika a že to není odvětví jako každé jiné. Vyplývá to z jeho vazby s přírodou, půdou, živými organismy a s biologickými procesy. Půda je součástí národního bohatství a neobnovitelný přírodní zdroj. Zemědělství podléhá vlivům podnebí a počasí. Dlouhodobý předvýrobní a výrobní cyklus se promítá do snížené obrátovosti vkladů. Například obrátovost vkladů v chovu skotu trvá několik let. Z celé řady objektivních důvodů je v něm dosahováno vyšší rizikovosti, nižší ziskovosti a nižší výnosnosti vloženého kapitálu než v průmyslu.

Mluvil jste o dovozu masa. Promítají se zvýšené dovozy do živočišné výroby?

Živočišná výroba je v naší republice ohrožena. Vyplývá to kromě jiného z údajů celní statistiky. Nárůsty agrárních dovozů společně s nízkým zpeněžováním živočišných komodit znamenaly a znamenají omezování tuzemské živočišné výroby. Situace v agrárním zahraničním obchodě, konkrétně vývoj agrárního salda, je koncentrovaným ukazatelem stavu zemědělství.

V EU bylo na rozdíl od nás dosaženo pozitivních změn. V agrárním saldu EU nastal obrat a původně záporné saldo se změnilo na kladné a obdobný trend platí i pro zahraniční obchod masem v unii. Zlepšování poměrů v našem agrárním zahraničním obchodě se neudrželo a záporné agrární saldo v roce 2017 opět přesáhlo úroveň 30 miliard korun. Z toho vyplývá, že se situace nezlepšuje. Je to zřejmé i z dosavadního průběhu roku 2018. Významně poklesl export, tudíž se agrární saldo meziročně zvýšilo a za uplynulé čtyři měsíce bylo vyšší než 13 miliard korun. Pokud nedojde k obratu, může agrární saldo za letošní rok opět přesáhnout hranici mínus 30 miliard korun. Strukturu agrárního zahraničního obchodu se stále nedaří navzdory přijaté rozvojové strategie resortu MZe ČR zlepšovat. Současné stavy skotu a krav, prasat i prasnic jsou nižší než v r. 1926. K nejvyššímu propadu došlo u stavů prasat i prasnic, následují stavy skotu a krav. Stavy dojníc se v ČR dostaly na historické minimum. Výslednicí je to, že máme jednu z nejnižších hustot jednotlivých kategorií hospodářských zvířat na obhospodařované výměře zemědělské půdy v Evropě. Na jedné straně se snižuje počet přežvýkavců a na druhé straně se zvyšuje plocha trvalých travních porostů včetně v ČR nadbytečně rozsáhlé plochy TTP v režimu ekologického zemědělství. Jak neustále připomínáme, většina živočišné výroby u nás je soustředěna ve velkých podnicích právnických osob a útoky na velké podniky do budoucna vyvolají další úbytky živočišné výroby v ČR. Ze

Zelené zpráv vyplývá, že loni podniky právnických osob z hospodářských zvířat chovaly 75 % skotu, 90 % dojných krav, 93 % prasat a 93 % drůbeže.

Jak se tedy promítá pokles živočišné výroby do celého zemědělství?

Musím podrobit kritice to, že v posledním období opět zesílil bruselský tlak na jednu z velkých komparativních výhod našeho zemědělství a to na velké podniky, což je většina členské základny našeho svazu. V souvislosti s útlumem živočišné výroby v ČR se mění zemědělská struktura. Vzniká zde převis rostlinné produkce, která má systémovou podporu, nad živočišnou, kde převládají opatření dílčího typu. Podniky omezují pěstování krmných plodin. Plocha jednoletých pícnin se snížila na loňských 274 tisíc hektarů. Plocha víceletých pícnin se snížila na 189 tisíc hektarů. V souvislosti s útlumem živočišné výroby také ubývá vnos statkových hnojiv do půdy. Přitom jejich vliv na obnovu a rozvoj půdních vlastností je nezastupitelný. Konkurenceschopnost zemědělství ČR se snižuje jednak vlivem úbytku výměry půdy, ale i kvality půdy. Dlouhodobě u nás klesá právě výměra orné půdy, a to především v okolí měst, kde se rozšiřují průmyslové, obchodní i dopravní zóny. Na jednoho obyvatele připadá stále méně půdy (0,39 ha zemědělské a 0,28 ha orné půdy), přičemž to je základní faktor trvalé udržitelnosti a potravinové bezpečnosti. Součástí programového zaměření činnosti svazu je proto chránit zemědělský půdní fond.

Vladimír PÍCHA

Foto Jindřich MOTYKA a autor

Ceny rostlinných komodit ve světě (Kč/t)

	49. - 50. týden 2016	1. - 2. týden 2017	49. - 50. týden 2017	9. - 10. týden 2018	16. - 17. týden 2018	21. - 22. týden 2018	Termín dodání komodit
Potravinářská pšenice burza MATIF Paříž	4 452	4 641	4 102	4 200	4 148	4 683	9/2018
Potravinářská pšenice tř.1, exportní cena, fr. přístav Rouen	4 617	5 063	4 120	4 213	4 277	4 685	5/2018
Potravinářská pšenice SRN, průměrná cena zemědělců tř. E	4 077	4 113	4 243	4 209	4 247	4 410	5/2018
Potravinářská pšenice burza Kolín n.Rýnem, Sever.Porýní-Vestfálsko, pádové číslo 220	4 635	4 796	4 365	4 378	4 446	4 573	5/2018
Potravinářská pšenice burza Vídeň, pádové č. 280; 15% bílkovin; váha 80 kg/hl			4 557	4 492	4 472	4 586	5/2018
Potravinářská pšenice velkoobch. cena, přístav Hamburg tř.A pád. č. 250; 13% bílkovin			4 365	4 467	4 396	5 038	9/2018
Potravinářská pšenice Velká Británie			4 350	4 265	4 391	4 933	7/2018
Potravinářská pšenice tř.A Komoditní burza Bratislava	3 471	3 513	3 955	3 921	3 926	4 108	7/2018
Pšenice tvrdá exportní cena, USA Golfský záliv	4 796	5 063	4 731	5 399	4 901	5 772	5/2018
Pšenice špalda Komod. burza Bratislava				7 106	7 115	7 234	7/2018
Krmná pšenice SRN, průměrná cena zem.	3 904	3 947	3 804	3 745	3 831	4 042	5/2018
Krmná pšenice Velká Británie						3 783	7/2018
Pšenice měkká CME Chicago	3 845	3 978	3 553	3 880	3 647	4 310	7/2018
Krmná pšenice Komodit. burza Bratislava	3 044	3 107	3 456	3 426	3 430	3 488	7/2018
Pšenice měkká exportní cena, USA Golfský záliv	4 541	4 680	3 859	4 560	4 443	5 106	5/2018
Sladovnický ječmen Komoditní b. Bratislava	4 368	4 458	4 672	4 632	4 637	4 715	7/2018
Sladovnický ječmen SRN, průměrná cena zem.	4 735	4 774	4 868	4 863	4 895	5 014	5/2018
Sladovnický ječmen Burza Stuttgart						5 720	6/2018

Krmný ječmen SRN, průměrná cena zem.	3 501	3 542	3 605	3 662	3 857	4 080	5/2018
Krmný ječmen Velká Británie			3 500	3 819	4 035	3 785	6/2018
Ječmen burza Kolín n.Rýnem, Severní Porýní-Vestfálsko, h. váha 63/64	3 973	3 999	4 032	4 061	4 330	4 779	5/2018
Ječmen SRN velkoobch. cena, Hamburg váha 62/63 ; 14,5% bílk.			3 994	4 276	4 383	4 534	9/2018
Krmný ječmen burza Bratislava			3 264	3 236	3 240	3 294	7/2018
Ječmen exportní cena, přístav Rouen Francie	3 878	4 117	3 968	4 359	4 423	4 596	5/2018
Triticale burza Mannheim					3 862	4 108	5/2018
Triticale burza Drážďany						3 927	6/2018
Žito tř. A burza Bratislava			4 032	3 997	4 002	4 069	7/2018
Oves burza Berlín hektolitr. váha 48 kg/hl					3 799	4 392	6/2018
Oves CME burza Chicago			3 012	3 082	2 772	3 077	7/2018
Kukuřice burza MATIF	4 452	4 566	4 058	4 150	4 123	4 405	6/2018
Kukuřice krmná Komoditní burza Bratislava				3 655	3 659	3 720	7/2018
Kukuřice BSE burza Budapešť od 11/2017	3 683		3 900		neobchoduje se		5/2018
Kukuřice SRN, průměrná cena zem.	4 193	4 222	3 897	3 896	4 063	4 243	5/2018
Kukuřice exportní cena, USA Golfský záliv	4 082	4 219	3 401	3 742	3 945	4 440	5/2018
Kukuřice CME Chicago	3 595	3 590	3 000	3 124	3 155	3 469	7/2018
Kukuřice exportní cena, Argentina	4 643	4 679	3 423	4 721	3 945	4 196	5/2018
Kukuřice exportní c., Brazílie, Paragvay	4 694	4 731	3 510		3 862	4 285	5/2018
Řepka MATIF Paříž	11 175	11 132	9 248	8 927	8 652	9 346	8/2018

Řepka Velká Británie, cena země- dělců			9 000	8 315	8 240	8 338	7/2018
Řepka SRN, průměrná cena země- dělců	10 560	11 619	9 068	8 575	8 354	8 680	5/2018
Řepka velkoobch. cena, burza Berlín				9 099	8 830	9 171	6/2018
Řepka velkoobch. cena, burza Drážďany				8 756	8 589	9 352	9/2018
Řepka Kolín n.Rýnem, Severní Porýní-Vestfálsko	11 215	11 619	9 549	9 264	8 712	9 636	10/2018
Řepka SRN velkoobch. cena, Hamburg		11 294	9 472	8 909	8 703	9 533	10/2018
Řepka Slovensko Komodit. burza Bratislava	10 731	10 835	9 382	9 289	9 300	9 456	7/2018
Řepka střední Čína, burza Zhen- gzhou	18 352	18 282	17 159	17 248	17 602	18 054	9/2018
Slunečnice Burza Bratislava	9 299	9 340	8 410	8 337	8 347	8 487	7/2018
Sója Burza CME Chicago	9 769	9 583	8 026	8 118	7 913	8 357	7/2018
Sója exportní cena, USA Golfský záliv	10 179	9 896	8 262	8 528	8 596	8 925	5/2018
Sója Argentina exportní cena	10 102	9 640	8 197	8 384	8 679	9 192	5/2018
Sója exportní cena, Brazílie, Paranagua	10 204	9 998	8 524	8 589	8 845	8 970	5/2018
Sójový šrot obs.bílk.48%, GMO, SRN, průměrná cena zemědělců	10 111	10 461	8 859	9 282	10 972	11 534	5/2018
Sójový šrot obs.bílk.44%, bez GMO, SRN, průměrná cena zem.	14 273	14 069	11 790	11 783	12 280	12 899	5/2018
Sójový šrot burza Vídeň obs.bílk.45%			11 264	11 294	10 926	11 367	5/2018
Řepkový šrot MATIF Paříž	5 391	5 201	4 787	5 457	6 048	5 813	6/2018
Řepkový šrot SRN, průměrná cena země- dělců	6 430	6 224	5 145	5 937	6 781	7 018	5/2018
Řepkový šrot Hamburg, 34% bílkovin					6 302	5 555	9/2018
Slunečnicový šrot Burza Drážďany						4 624	5/2018

Brambory světová elektronická burza EUREX		6 836	3 661	1 700	2 414	2 764	11/2018
Brambory cena zem. Velká Británie			3 962	2 818	4 558	4 890	5/2018
Brambory SRN			2 741	2 888	2 922	2 881	5/2018
Brambory Severní Porýní-Vestfálsko			2 816	2 792	1 500	2 842	5/2018
Brambory Belgie						5 315	5/2018
Brambory nové SRN - burza Erfurt (dovoz z Egypta)						10 334	5/2018
Krmný hrách cena zemědělců V. Britá- nie			4 180	4 075	4 354	4 756	7/2018
Lupina burza Berlín						5 942	5/2018
Pšeničné otruby SRN, burza Mnichov						3 020	6/2018
Seno, velké balíky SRN průměrná cena	2 791	2 859	2 878	2 983	3 072	3 087	5/2018
Sláma, velké balíky SRN průměrná cena	2 208	2 188	2 185	2 375	2 484	2 470	5/2018
Melasové řízky burza Kolín nad Rýnem			3 686	4 568		4 573	5/2018
Melasové řízky burza Mannheim SRN					4 520	4 650	5/2018
Bílý cukr burza LIFFE Londýn	13 094	13 741	9 390	7 491	7 068	9 045	8/2018

Zdroj: Webové stránky NYSE EURONEXT, kam mj. spadají burzy MATIF (Marché á Terme International de France) a LIFFE (London International Financial Futures and Options Exchange); EURONEXT je druhá největší komoditní burza na světě. IGC (International Grains Council); Agrarheute (SRN). Něm.zdroj:www.agrarmarkt-nrw.de. Britský zdroj:pages.fwi.co.uk. Největší komoditní burza na světě CME (Commodity and Mercantile Exchange Chicago); Čínská burza v Zhengzhou (czce.com.cn). Ceny v Rakousku (ama.at). Ceny na Slovensku: sk.kbb.sk. Ceny v Maďarsku: www.bse.hu.

Ceny cukrovky placené zemědělcům se až na výjimky neuvádějí (uvádějí se až ceny cukru); na burzách se s cukrovkou neobchoduje, obchoduje se až s cukrem (na burze LIFFE v Londýně s bílým a v Americe se třtinovým cukrem). Ceny agrárních komodit ve světě neovlivňují jen tržní faktory jako nabídka, poptávka; dále objem úrody, stav zásob, výkyvy počasí atd., ale stále více vliv nejsilnějších subjektů podnikajících a také spekulujících na významných světových komoditních burzách a jejich obchodní strategie.

Vodní eroze

Obecně nejrozšířenějším druhem eroze, je eroze vodní (akvatická), která je vyvolána kinetickou energií dopadajících dešťových kapek, popřípadě mechanickou silou vody tekoucí po povrchu svažitého pozemku. V rámci sněhové (nivální) eroze, (která je ale v ČR málo rozšířená) může v nížinách docházet k pomalému pohybu tající vrstvy sněhu, kdy při tání jde o určitý přechod k vodní erozi. K vodní/sněhové erozi přispívá i fakt, že povrch půdy je v těchto obdobích roku často bez vegetace, případně zmrzlý.

Podobně jako větrná eroze je i eroze vodní ovlivňována mnoha činiteli jako jsou klimatické podmínky (srážky, velikost a jejich rozdělení), půdní a geologické faktory (povaha horninového substrátu, velikost a tvar agregátů, vodotěsnost agregátů, infiltrační kapacita, vlhkost), faktory vegetační (zejména pokryv půdy rostlinami či jejich zbytky), morfologie území apod.

Komplexní systém opatření

Obecně jakákoliv ztráta půdy < 1 t/ha za rok bývá brána jako málo významná, neovlivňující vývoj, resp. dlouhodobé hospodaření na půdě. Avšak již ztráta půdy v úrovni 5–20 t/ha za rok na jakkoliv hluboké půdě už má vážný dopad nejen na vývoj půdy, ale i krajiny. Připomeňme, že 1 cm půdy (tj. 130–150 tun/ha) vzniká za běžných podmínek 100 let, (přirozeně tedy „vzniká“ 1,3–1,5 tuny půdy na hektar a rok). V současnosti je nicméně nutno

uvedenou problematiku chápat nejen z hlediska ztráty úrodnosti případně kvality půdy či vody, ale i z hlediska omezení až ztráty některých dalších významných funkcí půdy.

Lze konstatovat, že jakýkoliv efektivní návrh systémů protierozní ochrany by měl spočívat v minimalizaci dopadů dešťových kapek na nechráněný povrch půdy, případně v zachycení povrchové tekoucí vody a převedení její co největší části vsakem do půdního profilu. Současný stav zemědělských půd ohrožených vodní erozí není uspokojivý a vzhledem k předpokládanému vzrůstu extrémních meteorologických událostí (přítalové srážky, povodně) ještě v budoucnu patrně poroste.

Působení vodní eroze je v současné době akcelerováno zejména tvorbou velkých územních bloků na svazích, případně tvorbou sice malých, ale nevhodně orientovaných pozemků

(tzv. řemenovitá držba s delší stranou orientovanou po svahu); pěstováním erozně náchylných plodin (okopaniny, kukuřice) na svažitých pozemcích; zhutňováním půdy (omezuje infiltraci a zvyšuje povrchový odtok); snižováním obsahu půdní organické hmoty (zvyšuje náchylnost na zhutnění), snižování množství posklizňových zbytků apod. Protierozní ochranu půd (PEO) je třeba vždy realizovat jako komplexní systém a na daném území ji řešit pokud možno variantně a volit variantu nejméně náročnou z hlediska záboru půdy, finančních nákladů na realizaci a následný provoz (Konečná a kol. 2014). Dokonalý návrh PEO v praxi nicméně zpravidla není možný, např. s ohledem k majetkoprávním vztahům k dotčeným pozemkům, ceně apod.

Snížení vodní eroze lze dosáhnout protierozními opatřeními (PEO):

- organizačními
- agrotechnickými a vegetačními
- technickými/stavebně-technickými

Organizační opatření

Spočívají ve změně využívání krajiny resp. její části. Jedná se především o rozdělení využívaných ploch podle sva-

žitosti při dodržování obecných protierozních zásad, jako jsou: včasný termín výsevu plodin, výsev víceletých pícnin do krycí plodiny, posun podmytky do období s nižším výskytem přívalových dešťů, zařazování bezorebně setých meziplodin případně rozmístění plodin podle svažitosti pozemku (šířokolečkové plodiny nesázet na svahy).

Pěstování širokořádkových plodin na svazích je možné při využití užších řádků (u kukuřice např. 0,45 m oproti 0,75 m), (Brant V. a kol. 2015). I zde je ale potřebné zajistit do fáze prodlužovacího růstu dostatečné pokrytí půdy živým nebo mrtvým mulčem, na úrovni alespoň 30% pokrytí povrchu půdy. Ochranné zatravnění (s minimální pokrývností alespoň 40 % Queensland Government 2013) se aplikuje na orné půdě větších sklonů (půdy na svazích nad 20 %; mělké půdy do 30 cm, středně skeletovité půdy na pevných substrátech a svazích se sklonem 10–20 % (HPJ 37–41); zamokřené, těžké až velmi těžké půdy, prameniště (HPJ 65–76) a zasolené půdy). Protierozní rozmísťování plodin na pozemcích mírně ohrožených erozí, tj. sklon do 5 %: širokořádkové plodiny, především okopaniny a kukuřice, k nimž u svahů delších než 300 m se používá protierozní agrotechnika příp. zasakovací travní pásy; ostatní plodiny se zpravidla pěstují klasickým způsobem. Na pozemcích středně ohrožených erozí, tj. do 10 %: obiloviny, řepka, len, okopaniny, k nimž se volí s ohledem na délku svahu a výskyt drah soustředěného odtoku vhodná agrotechnická protierozní opatření, příp. technická v podobě průlehů. Využívá se bezorebné setí meziplodin; na pozemcích výrazně ohrožených erozí, tj. nad 10 % (pouze úzkořádkové plodiny za použití minimálního zpracování půdy ve speciálních osevních postupech s vysokým podílem víceletých pícnin). Pozemky se svahem nad 20 % se zatravnějí (Věstník Ministerstva životního prostředí 2008).

Agrotechnická protierozní opatření

Zahrnují technologické postupy, spočívající zejména v řádně provedené orbě, v ponechání posklizňových zbytků na povrchu půdy, výsevu plodin do ochranných plodin, nebo do strniště či do hrubé brázdy, využití mulčování, hrázkování a důlkování povrchu půdy; protierozní agrotechnologie ve speciálních kulturách; zatravnění meziřadí; krát-

kodobé porosty v meziřadí; mulčování; hrázkování a důlkování povrchu půdy v meziřadí apod. (Hálek V. 2004.; Kincel a kol.; Pulkrábek a kol. 2015; Kovaříček a kol. 2016 atd.). Jde o poměrně jednoduché, levné a poměrně účinné řešení. Tyto zásahy mají za cíl zejména snížit kinetickou energii dopadajících dešťových kapek. Rizikovými obdobími jsou z tohoto pohledu období tání sněhu a zejména období nejčastějšího výskytu přívalových srážek (VI–VIII), případně období s náhlými změnami počasí, zejména v zimním období (dešťové srážky na částečně rozmrzlou půdu apod.). Na počátku období se zvýšenou pravděpodobností výskytu přívalových dešťů vykazují nedostatečnou pokrývnost plodiny širokořádkové a erozně nebezpečné, ke konci tohoto období pak pozemky s ozimou řepkou.

Z tohoto pohledu se za vysoce perspektivní z hlediska PEO jeví redukování obdělávání spočívající ve zmenšování počtu operací při obdělávání půdy a jejich slučování, vnášení organické hmo-

ty do půdy (v současné době v rámci tržních osevních postupů s odvozem slámy a v některých případech omezenou živočišnou výrobou ekonomicky poněkud problematické viz Kovaříček a kol. 2012), zlepšení půdní struktury a ochranu povrchu půdy rostlinnými zbytky. Vynechává se zpravidla orba z důvodu nízkého protierozního účinku (Hůla a kol. 2011) a plodiny se sejí buď přímo do podmytnuté půdy, nebo se půda místo orby pouze kypří (Tippl a kol. 2001; Mayer a kol. 2016). Při bezorebném zpracování strništních ploch se rostlinné zbytky zapravují do půdy jen částečně, na povrchu se tvoří nastýlka (mulč). Rozvedeny jsou zde: protierozní technologie při pěstování kukuřice (výsev ochranné podplodiny v pásech a meziřadí při pěstování kukuřice; kukuřice setá společně s ochrannou podplodinou v meziřadí; setí kukuřice do mulče; kukuřice setá do celoplošně zkypleného strniště po přemrznuté meziplodině; přímé setí kukuřice do přemrznuté meziplodiny

a ponechaných rostlinných zbytků; setí kukuřice do přemrznuté meziplodiny a ponechaných rostlinných zbytků s kypřením výsevného řádku). Jako ne-tradiční mezipločinu lze nově využít například i žito svatojánské, s poměrně zajímavou PEO (Badalíková, Hrubý 2009). Protierozní technologie při pěstování brambor (pro menší svahy do 5 % se orba nahrazuje diskováním, příp. kypřením; mulčování slámou; sázení brambor do meziplodiny zaseté na podzim; hrázkování meziřadí brambor), protierozní technologie při pěstování řepky ozimé (setí řepky ozimé do celoplošně zkypřeného strniště a ponechaných rostlinných zbytků) a protierozní technologie při pěstování cukrovky (setí cukrovky do mulče z vymrzajících mezipločin jako je hořčice bílá a svazanka vratičolistá, přičemž první z nich je brána jako lepší). Za velmi účinné protierozní opatření jsou považovány technologie ochranného zpracování půdy (mělké kypření půdy, případně i hlubší prokypření ornice či části podorničí dlátovými kypřiči bez obracení zpracovávané vrstvy půdy). Závěry z Bavorska navíc ukazují, že zajímavý protierozní účinek může mít

rovněž samotné ekologické zemědělství, které zde vykazovalo podstatně menší úroveň eroze než v případě konvenčního zemědělství a to jako důsledek větších ploch pozemků s leguminózami, ačkoli farmy ekologického zemědělství zaujímaly i oblasti, které jsou k erozi náchylnější než oblasti s konvenčním zemědělstvím (Auerswald a kol. 2003). Při konvenční orbě na svažitých pozemcích je nutné dodržet známé, ale mnohdy podceňované pravidlo o orbě ve směru vrstevnic (nebo ve směru to-muto směru blízkém) a klopní skýv proti svahu. Po orbě k jařinám má rovněž význam ponechat přes zimu hroubou brázdu, která může omezit povrchový odtok vody z tajícího sněhu.

Protierozní opatření stavebně-technického charakteru

Ty se navrhují v případech, kdy jsou ostatní samostatné zásahy (organizační, agrotechnické) neúčinné. V těchto případech je nezbytné rozdělit pozemky s neúměrnou délkou svahu technickými protierozními opatřeními (zejména záchytnými prvky liniového charakteru). Technické prvky (v pří-

padě doplnění liniových prvků doprovodnou zelení mají charakter prvků biotechnických) však není možno navrhovat pouze na základě výpočtu šířky pásu. Technická opatření se v povodí navrhují především jako základní kostra, kterou je následně nutno vhodně doplnit prvky organizačními a agrotechnickými. Vedle protierozní funkce mají spolu s doprovodnou zelení význam i z hlediska krajinářského případně ekologického. Řadíme sem: terénní stupně/ terasy, které zmenšují sklony obdělávané půdy (v současnosti ekonomické pouze u speciálních kultur); hrázky, které zkracují délku povrchového odtoku po pozemku a umožňují neškodné zachycení a odvedení vody, vč. smyté zeminy; protierozní meze, průlehy a příkopy, polní cesty s protierozní funkcí; stabilizace drah soustředěného odtoku; záchytné nádrže (poldry) apod.

Závěry

Z výše uvedeného textu vyplývá, že nejúčinněji lze bojovat proti vodní erozi pomocí vegetace či jejich zbytků (posklizňové zbytky, sláma, vymrzající meziploidy, plodiny s dlouhou vegetační dobou, dodávkami organických látek případně dodávkami organických hnojiv), které jsou schopny modifikovat povrchový odtok. Spolu s bezorebnými technologiemi a vhodnými osevními postupy pak vytváří ekonomicky nenáročnou variantu protierozních opatření. Další výzkum by se v tomto směru mohl zaměřit na udržení stávajících stavebně-technických PEO, resp. řešení problémů s nimi spojenými (např. těžbou, úpravou případně jednoduchým zpracováním rybníčních/přehradních sedimentů s jejich bezpečnou aplikací na ZPF); šlechtěním/zaváděním nových mezipločin nenáročných na vláhu či živiny a dostatkem organické hmoty a podobně jako u větrné eroze na vývoj mechanizace s půdoochranným efektem. Jako sice nepřímou využitelné farmářem, nicméně potřebné pro státní správu by se jevílo vytvoření detailní a přesné mapy isoerodent pro území ČR, případně výzkum vodotělnosti půdních agregátů (které jsou klíčové z hlediska protierozní ochrany) a jejich závislosti například na některých nově nalezených frakcích půdní organické hmoty. *Uvedený článek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství ČR při České technologické platformě pro zemědělství.*

Vítězslav VLČEK
Foto Vladimír PÍCHA

Užívání pozemku po pozemkových úpravách

Na jednom z katastrálních území, na kterých hospodaří naše zemědělské družstvo, proběhly pozemkové úpravy. Družstvo si kontinuitu užívacích vztahů po provedené pozemkové úpravě pojistilo formulací v nájemních a nyní i v pachtovních smlouvách, která odpovídá formulaci doporučené právní komisí Zemědělského svazu ČR. Jeden vlastník pozemků nám však opakovaně tvrdí, že tato ujednání jsou absolutně neplatná, neboť provedením pozemkové úpravy „padají“ veškeré nájemní či pachtovní smlouvy. Toto tvrzení nám připadá nesmyslné, neboť řada vlastníků nám jednou pachtovní či nájemní smlouvou dala do užívání své pozemky v několika katastrálních územích a v některých z nich pozemkové úpravy zatím neproběhly.

Provedená pozemková úprava nemá za následek zrušení stávajících nájemních nebo pachtovních smluv. Nedochází k zániku nebo zrušení nájemních či pachtovních smluv, ale dochází k zániku nájemních vztahů k těm pozemkům, kterých se rozhodnutí o pozemkové úpravě týká a to k 1. 10. roku ve kterém rozhodnutí o pozemkové úpravě nabude právní moci. Zákon o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech uvádí pouze vztahy nájemní, je ale pravděpodobné, že se toto týká i vztahů pachtovních, neboť zemědělský pacht věčně odpovídá nájmu zemědělských pozemků dle dřívějšího občanského zákoníku. Pokud vlastník pronajal podniku pozemky, které se nachází na více katastrálních územích a pozemkové úpravy probíhají pouze v některých z těchto katastrálních území, pak přirozeně u pozemků, které se nachází v katastrálních územích ve kterých pozemkové úpravy zatím neprobíhají, dále platí nájemní smlouva v plném rozsahu. Již z toho je zřejmé, že tvrzení o údajném zániku nájemních či pachtovních smluv v důsledku pozemkových úprav je naprosto nesmyslné. V nájemní či pachtovní smlouvě lze sjednat, že se tato smlouva vztahuje i na pozemky, které pronajímatel či propachtovatel nabude v rámci pozemkové úpravy. Soulad těchto ujednání se

zákonem opakovaně potvrdil Nejvyšší soud České republiky a v roce 2017 i Ústavní soud. Znovu proto opakuji, že nedochází k zániku či ke zrušení nájemní smlouvy, ale k zániku nájemního vztahu k 1. 10. u těch pozemků, kterých se rozhodnutí týká. Nejde o žádné slovíčkaření, ale po stránce právní o zcela zásadní rozdíl, bohužel v praxi se stále hovoří o zániku nájemních smluv v důsledku pozemkových úprav, jde o podobný nesmysl jako např. pojem „výpověď dohodou“, který často slyšíme v souvislosti s ukončením pracovního poměru. Dle soudní judikatury jsou ujednání jako je Vámi uváděná ujednání plně v souladu se zákonem což vyplývá i z právního názoru Ústavního soudu.

V katastrálním území dotčeném pozemkovými úpravami se vyskytují tři typy pozemků: pozemky mimo obvod pozemkových úprav, pozemky v obvodu pozemkových úprav a ty se dále dělí na pozemky v pozemkových úpravách řešené a na pozemky neřešené. Ukončení nájemních vztahů podle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů, se netýká pozemků mimo obvod pozemkových úprav a pozemků v obvodu pozemkových úprav neřešených, neboť o těchto pozemcích není rozhodováno, pouze se u nich

provádí zaměření a obnoví se katastrální operát. Ukončení nájemních vztahů k 1. 10. běžného roku se tak týká pouze pozemků v pozemkových úpravách řešených. Předmětem nájemních smluv zpravidla bývá více pozemků ve vlastnictví jediného pronajímatele, jak vyplývá i z Vašeho dotazu, a v nájemních smlouvách jsou tak běžně vedle pozemků v pozemkových úpravách řešených uvedeny i pozemky, kterých se rozhodnutí o pozemkových úpravách vůbec netýká a k těmto pozemkům přirozeně zůstává zachován v plném rozsahu stávající nájemní vztah, který se i nadále řídí stávající nájemní smlouvou. V řadě případů navíc jsou v nájemní smlouvě uvedeny i pozemky v jiných katastrálních územích a přirozeně těchto pozemků se zánik nájemních vztahů taktéž vůbec netýká. Vzhledem k tomu, že ze zákona dochází k zániku nájemního vztahu a nikoliv nájemní smlouvy, není žádného důvodu uzavírat novou nájemní smlouvu týkající se pozemků v katastrálních územích, kde pozemkové úpravy vůbec neprobíhají případně pozemků, které se sice nachází v katastrálním území dotčeným pozemkovými úpravami, ale nejsou v rámci pozemkových úprav řešeny, to znamená v pozemkových úpravách o těchto pozemcích není vůbec rozhodováno – viz výše.

Fotografování a GDPR

Když fotografuji např. shromáždění zástupců nebo se fotografujeme s ministrem, tak musím oběhnout jeho sekretářky, náměstky a každou postavíčku z fotky?

- fotografie jsou nosičem osobních údajů (podobizen) podle okolností a rozsahu zobrazení - obraz osoby je považován za osobní údaj a bude předmětem GDPR;
- zachycení obrazu osoby a následně užívání takového snímku je zpracováním osobních údajů ve smyslu GDPR;
- vyfocené osoby mají právo, aby jejich osobní údaje byly zpracovány způsobem, který splňuje požadavky GDPR: to vyžaduje, aby osobní údaje

byly získány a následně zpracovány spravedlivě a transparentně; k tomu je třeba získání souhlasu dotčených osob ke zpracování (pořízení fotografie a její použití);

- bude tedy před pořízením fotografie potřebné oznámení účastníkům (zpravidla postačí slovní ale nelze vyloučit i písemné) o načasování pořizované fotografie, účelu fotografování a následném použití fotografie, pro které bude snímek pořízen - před fotografováním

by měla být všem osobám oznámena informace, že má být fotografie pořízena, aby účastníci mohli uplatnit své právo fotografování se neúčastnit;

- toto se však netýká pořizování fotografií pořizované a použité pro zpravodajské účely (novinářem s licenci)

**Odpovědi vypracovalo
PRÁVNÍ ODDĚLENÍ ZSČR**

Dokonalé ovládání traktoru

Více než 400 dětí ze základních škol navštívilo den otevřených dveří Zemědělského podniku Otice. Tento známý pěstitel a výrobce Otického zelí se rozhodl pozvat školní mládež i širokou laickou veřejnost, aby ukázal moderní zemědělství ve všech podobách. Spolupořadatelem dne otevřených dveří byl Moravskoslezský kraj.

Návštěvníci tak mohli shlédnout provoz sloužící ke zpracování zelí, ale také nově vybudovanou stáj pro dojnice v sousedním Uhlířově. Pro mnohé ale bylo lákadlem probíhající mistrovství středních škol v jízdě zručnosti, které se konalo v prostorách podniku. Záštitu nad jízdou zručnosti převzalo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a ministr zemědělství Jiří Milek.

Na Jízdou zručnosti 2018 přijelo 24 soutěžících z celé republiky, pro které byla připravena dráha s deseti hodnocenými stanovišti. Po slavnostním zahájení, rozlosování pořadových čísel a krátké instruktáži začala vlastní soutěž. Úkolem každého závodníka je ve stanoveném čase projet trasu v co nejkratší době a s minimem chyb.

Osm nominačních kol

Letošní ročník jízd zručnosti byl zahájen v polovině dubna v SOU Blatná, kde se konal již 16. ročník této akce. V tradičně bohatě obsazené soutěži

pro oblast jižních Čech s 23 účastníky si postup do finále nakonec vybojoval domácí vítěz Josef Pilát, kterého doprovodili Josef Fučík z SOU Za Dačice a Marcel Náprava ze SOŠ a SOU Milevsko.

Ještě v dubnu se konalo oblastní kolo pro Severočeskou oblast, tvořenou Ústeckým a Libereckým krajem. Pořadatelství se ujala Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant. Postup neunikl Martinu Blechovi z GaSOŠ Podbořany, Miloši Michlovi z VOŠ a SOŠ Roudnice nad Labem a Milanu Voříškovi ze SOŠ a SOU Česká Lípa. Posledně jmenovaný se nakonec republikového finále nezúčastnil.

V polovině května proběhla hned tři oblastní kola. Nejprve východočeské, jehož pořádání se letos ujala Střední škola technická a řemeslná Nový Bydžov. Na její pobožce v Hlušicích si postup vybojoval domácí borec Martin Midloch, Pavel Bartoš z ISŠT Vysoké Mýto a Jan Tázlar z Gym., SOŠ, SOU

a VOŠ Hořice. Následoval přesun do Světlé nad Sázavou, kam pozvala Česká zemědělská akademie Humpolec účastníky oblastního kola Vysočina. Také zde zvítězil domácí reprezentant, Martin Klement, kterého na postupových místech doprovodili Roman Bartošek ze SPŠ a SOU Kamenice, středisko Kamenice nad Lipou a Ondřej Šimek z HŠ Světlá a SOŠ řemesel Velké Meziříčí. Třetí v sérii bylo oblastní kolo pro jižní Moravu. Pořádání klání jezdců z Jihomoravského a Zlínského kraje se ujala Střední škola a Základní škola v Tišnově. Postup si vybojovali domácí soutěžící Vít Hatlák, Vít Kopecný ze SZeŠ Rožnov pod Radhoštěm a Marek Blahutka z MěSOŠ Klobouky. Loňský pořadatel finálové jízdy Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Sušice pozval studenty ze západních Čech ve druhé polovině května. Na těžké trati v prostoru bývalých kasáren si postup vybojoval loňský vítěz Václav Straka z domácí stáje. Na finále do Otice jej doprovodili Lukáš Mareček ze SOU Liběchov a Pavel Mareš ze SOŠ Stříbro.

Poslední květnový den se jelo oblastní kolo pro střední Čechy pro Středočeský kraj a Prahu, jež se konalo na pozemku

poděbradské Střední zemědělské školy. Další těžká trať se ukázala problémem pro skoro polovinu účastníků, kteří její nástrahy nezvládli. Postup si vybojoval domácí Josef Šťastný. Na postupových příčkách se umístili jmenovci, Pavel Fulín a Daniel Fulín. První z VOŠ a SZeŠ Benešov, druhý z SOU Vlašim.

Zakončení maratónu oblastních kol bylo na pořadateli letošního finále - Masarykově střední škole zemědělské a Vyšší odborné škole v Opavě, která se ujala oblastního kola pro severní Moravu. Domácí borec měl účast jistou. Další tři účasti z Moravskoslezského a Olomouckého kraje nakonec získali Lukáš Lošák ze SŠTZ Nová Jičín, Michal Ambrož ze Švehlovy SŠ Přerov a Jakub Marek ze SOŠ Bruntál.

Záleží na šikovnosti

Soutěž se jmenuje jízda zručnosti, takže při výsledném hodnocení hraje větší roli šikovnost před rychlostí. Každý trestný bod je oceněn penalizací 10 sekund a každá chyba znamená „zisk“ minimálně šesti trestných bodů. Studenti tak museli postupně zvládnout bezpečné rozjetí, jízdu úvozem a zatáčkou do pravého úhlu, zastavení u rampy levým bokem vleku, projetí slalomu, zastavení na přesnost, zacouvání do garáže, projetí osmičky, zastavení u rampy pravým bokem a bezpečné zastavení v cíli.

Pro studenty byla připravena souprava traktoru Claas Atos 340 a pět tunového vleku s otočnou přední nápravou. Pro všechny šlo o soupravu, kterou si poprvé vyzkoušeli teprve v den konání. Studenti ale ukázali, že do národního finále nepostoupili náhodou. Ovládání traktoru zvládli v průběhu krátké instruktáže před vlastní soutěží.

A již mohla začít vlastní soutěž. Studenti podle vylosovaných čísel absolvovali trať za bedlivého přihlížení rozhodcovského sboru, pedagogického doprovodu a měnících se skupinek dětí i veřejnosti. Přísní, ale spravedliví rozhodčí z řad studentů pořadatelské školy bedlivě hlídali průjezd jednotlivými stanovišti. Šikovnost jednotlivých soutěžících se nakonec ukázala klíčovou. Časy, jejichž hodnota se blížila času pozdějšího vítěze, nakonec kvůli penalizacím za chyby nestačily na čelní umístění.

Vyhráli všichni

A jak tedy vše dopadlo? Zvítězil Martin Midloch, který svoji školu reprezentoval již na minulém ročníku. Dokázal zajet vůbec nejrychlejší čas a příliš ne-

chybovat. Druhou příčku obsadil Ondřej Šimek z Velkého Meziříčí, kterému pomohla k úspěchu téměř bezchybná jízda. Třetí příčku obsadil soutěžící, který celou soutěž odstartoval, Pavel Bartoš z Vysokého Mýta. Také jemu pomohla jízda s jedinou chybou. Na čtvrté pozici se umístil jezdec s „divokou kartou“, domácí Jan Jedlička.

Všichni ostatní se umístili na krásném

pátém místě. Sice s rozdílnými časy i penalizacemi, ale všichni ukázali, že řídičský průkaz na traktor nemají jen na ozdobu. Už se můžeme těšit na další ročník Jízdy zručnosti s číslem 2019. Tentokrát se bude konat ve spolupráci se Střední školou technickou a řemeslnou Nový Bydžov.

Vladimír PÍCHA
Foto Jana SIXTOVÁ

**Známe i jednodušší
způsob, jak chránit
vaše chovy**

POJIŠTĚNÍ ZVÍŘAT S NEJKOMPLEXNĚJŠÍ POJISTNOU OCHRANOU NA TRHU

- Pojištění všech druhů hospodářských zvířat a koní
- Kvalitní a rychlá likvidace škod

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

**ČESKÁ
POJIŠŤOVNA**